

naturligvis givet et billede af en almen indisk konflikt, og man må atter beundre Rays evne til netop at nå frem til det almene gennem det individuelle. I sin form er filmen klassisk enkelt fortalt med dybdevirkninger, der ikke er fremkaldt ved sindrige fortælletricks, men ved en stadig mere intens fordybelse i personernes gestus, mimik og placering i miljøet og over for hinanden. Blidt og næsten melankolsk afløser scenerne hinanden med en uafvendelig naturlighed, indtil der ikke gives nogen vej ud.

Hvor forskellige de her omtalte film end kan være, og hvor indbyrdes forskellige de tre in- struktører end kan forekomme, er det samlede indtryk af de otte film dog en fornemmelse af samhörighed. Ikke blot fordi de tre kunstnere

arbejder inden for os eksotiske miljøer, snarere fordi de repræsenterer en klassisk film- kunst, der hæver sig over de hidsige moderne eksperimenter, en filmkunst, der ikke er for- hippet på at demonstrere filmkunstens egenart. Man indbydes ikke til ørkesløse diskussioner om form kontra indhold, når det drejer sig om disse film. De har kunstens selvfølgelighed, de er film med et indhold i den eneste tænke- lige form. Det er film, som er med til at forme ens syn på tilværelsen og menneskene. Det er ikke film, som har store chancer hos det film- entusiastiske publikum, der synes at være mere interesseret i sin egen filminteresse end i filmene („Apur sansar“ kunne som bekendt kun gå 4 dage i København), men det er film, der overlever de filmkritiske konjunkturer.

CLOSE UP

I sidste nummers leder („Vore egne formater“) skrev vi, at det tilsyneladende er uoverkomme- ligt for laboratorierne at anbringe undertekster efter formatet på filmene. Vi har nu fået op- lyst, og dokumenteret, at laboratorierne er i stand til at præge tekster svarende til såvel normal format som widescreen (og Cinema- Scope). Ansvar for forkert tekstning kan alt- så ikke placeres hos laboratorierne, og vi beder dem om undskyldning.

I. M.

Som det vil bemærkes, indfører „Kosmorama“ med dette nummer et „stjernesystem“ i lighed med det, som man kender fra en række uden- landske tidsskrifter (bl. a. „Cahiers du Ciné- ma“s „Conseil des dix“, „Filmkritik“s „Rat- schlag für Kinogänger“ og „Chaplin“s „Tio om tio“). Vi er ganske klar over, at denne form for filmbedømmelse hverken er særlig nuanceret eller særlig udtømmende, men det nye system må ses i sammenhæng med vor øvrige orientering om de nye film, i anmel- delserne og i „Repertoire“, hvor filmene vur- deres. Det nye system siger formentlig mere om kritikere end om filmene, men for læsere, der efterhånden finder ud af, hvilke af de del-

tagende kritikere de oftest er enige med, kan stjernerne måske være vejledende. Læsere, der hidtil har opfattet „Kosmorama“s redaktion og mere faste medarbejdere som en 100 % enig gruppe, kan måske også hente opmuntring i den nye rubrik, der naturligvis ikke skal tages som nogen definitiv karakterbog. Vi vil samtidig benytte lejligheden til at takke de kritikere, der fulgte vor opfordring til at del- tage, og som naturligvis ikke har bundet sig for al fremtid. Antallet af deltagende kritikere kan variere fra gang til gang, og det er ikke nødvendigvis de samme kritikere, der optræder i hvert nummer.

I. M.

Errata:

I billedteksten til western-fotoet på side 35 i „Kosmorama 71“ havde miss *Perdue* fået sit fornavn forvansket til *Dirily*s. Det korrekte er *Dere*lys. I *John Wayne*-indexet i samme nr. optrådte „*Life of Jimmy Dolan*“ uden dansk titel. Den meget vidende *Mikael Sne* har gjort os opmærksom på, at filmen havde dansk pre- miere den 29.1.1934 under titlen „*Mesterbok- serens Hemmelighed*“.

Danmarks Radio, den 4. november 1965.

I Rosenørnsallé er vi dybt rørt over, at „Kosmorama“ ofrer spalteplads på vore filmudsendelser, men samtidig såre bedrøvede over den ensidige, kritiske behandling, vi bliver udsat for (jvf. sidste nummer af „Kosmorama“). Vi bestræber os for at lave aktuelle, filmoplysende programmer for et bredt filminteresseret publikum i København og provinsen. Til den ende bliver alle væsentlige Danmarkspremierer hver uge kommenteret. Ud over den ugentlige anmeldelse har vi hver fjortende dag yderligere 25 minutter til rådighed. Disse 25 minutter bruger vi til at behandle produktionen i filmmæssigt interessante lande, og vi tegner billeder af instruktører og skuespillere, der er oppe i tiden. Af og til supplerer vi disse foredrag med små lydglimt fra film i de tilfælde, hvor lyden naturligt kan supplere det talte ord og således bringe lytteren nærmere emnet. Vi har endvidere bragt, og vil fortsat bringe, aktuelle interviews, og vi dækker de store festivaler ved allerede på disse afslutningsaftener at omtale de prisbelønnede film. Endelig kommenteres væsentlige nyheder inden for film litteraturen.

Den udvidede filmkronik har siden starten i februar i år blot været sendt 14 gange. Vi vil fortsat sende og søge den udbygget, idet vi dog stadig vil holde os for øje, at vi henvender os til det biografpublikum, der ikke går i biografen for blot at slå et par timer ihjel, men for at bivåne gode kunstners præstationer på lærredet. Vi kan hjælpe dem i deres valg ved i vore udsendelser at være aktuelle og oplysende.

Behandlingen af filmstoffet i den udvidede filmkronik må aldrig stivne i sin form, og filmkronikken vil derfor være anderledes om to år. Hvordan så „Kosmorama“ ser ud til den tid, ja det kan vi blot gisne om i Rosenørnsallé.

Bent Evold
Programsekretær.

Før Ib Monty kritiserer radioens filmkronik, var det måske rimeligt, om han gjorde sig den ulejlighed at lytte til den. Efter kritikken at dømme kan han ikke have lyttet meget. Han efterlyser f. eks. interviews og har åbenbart ikke bemærket, at kronikken i sin korte levetid har bragt interviews med Palle Kjørulff-Schmidt, Theodor Christensen, Erik Hauerslev, Ole Roos og Camera-folkene. Han efterlyser mere aktuelt stof og burde måske i den anledning fortælle læserne, hvilken filmkronikudsendelse han ikke finder aktual. Interview-

ene var aktuelle, boganmeldelserne er aktuelle, portrætter af aktuelle instruktører er aktuelle, og den *linie* i filmkronikken, som Monty ikke kan se, er måske netop at bringe aktuelt filmstof. Det turde vist være en noget mere positiv linie end Kosmoramas, hvis mest iøjnefaldende linie synes at være forarget kritik af ethvert filmjournalistisk initiativ, der ikke netop udgår fra Kosmoramas egen sluttede kreds.

Chr. Braad Thomsen,
journalist.

Når man som filminteresseret overværer Det Danske Filmmuseums forevisninger, forventer man ganske naturligt, at museets indledninger er skrevet af fagfolk, som har set de film, de skriver om.

I den senere tid har vi bemærket en række unøjagtigheder, som kunne tyde på, at dette ikke er tilfældet. Hvorledes kan man f. eks. i indledningen til „The Front Page“ skrive: „Milestone triumferer demonstrativt over mikrofonerne i et par sekvenser, hvor han lader kameraet køre 360° rundt om bordet . . . , så demonstrativt, at han på det nærmeste understreger over for tilskueren, at mikrofonen er anbragt netop i midtpunktet af den cirkel, kameraet tegner med sin tur: i lampen over bordet.“ Det er en vildledende oplysning, da der simpelt hen ikke findes nogen lampe over bordet. Man får mistanke om, at Malmkjær ikke har set filmen. Det er ikke første gang, han er på gatis, i anmeldelsen af „The Asphalt Jungle“ bringer han et forkert citat af en af filmens nøglereplikker (på engelsk, naturligvis!).

Malmkjær er imidlertid ikke alene om at skrive ud i tågen. I indledningen til „Young Mr. Lincoln“ beskriver Stegelmann overgangen fra første til anden sekvens skrupforkert.

I indledningen til „Il Tempo si è Fermato“ formår Bodelsen ikke at give et korrekt handlingsreferat. Ydermere ser han teknisk fuldkommenhed (belysningen), hvor enhver med lidt erfaring tydeligt ser det modsatte. Malmkjær har ligeledes svært ved at erindre en ganske simpel handlingsgang. I indledningen til „Foreign Correspondent“ skriver han, at kun Haverstock går op ad trappen uden paraply. Det er ikke rigtigt. Haverstock kommer ud på trappen fra hotellet, derfor har han ingen paraply.

Ovenstående kan synes at være petitesseer, men når man tager i betragtning, at „Kosmorama“s medarbejdere hyppigt bygger hele analyser op på detaljer af lignende art, vil man forstå deres betydning. I øvrigt er de nævnte

fejl blot et udpluk af en større samling, og ønsker man i „Kosmorama“ at oprette en rubrik i smag med den, „Cahiers“ en overgang bragte under titlen „Les erreurs“, er vi leveringsdygtige. Da „Kosmorama“ jo ynder at drive klappjagt på tilsvarende forseelser hos andre, må vi umiddelbart tro, at tanken har interesse.

Hvorom alting er, ønsker man at introducere en film for et filminteresseret publikum, må man først selv have set den – og set den opmærksomt. Man må uafbrudt betragte lærredet og ikke lade sig distrahere, det er en af de få ting, vi helt og fuldt kan give Gilles Jacob ret i.

Med venlig hilsen,

Gorm og Ole Arne Sejersen.

Jeg er ikke i stand til på dette tidspunkt at imødegå Gorm og Ole Arne Sejersens angreb på min indledning til „Young Mr. Lincoln“, da jeg ikke har set filmen siden april i år og ikke har den tilstrækkelig present til at kunne erindre, på hvilket punkt min beskrivelse er „skrupforkert“ – så meget mindre, som jeg ikke er klar over, hvad der skjuler sig bag det noget usikre „overgangen fra første til anden sekvens“. Men d’herrer har sikkert nok ret, og det skal være mig en kær pligt med det første at gennemse filmen og finde frem til fejlen i min indledning. Gorm og Ole Arne Sejersen har, så vidt jeg kan forstå, opbygget en samling af fejl og misforståelser i „Kosmorama“’s artikler, og jeg finder det meget rimeligt, om vi, der har begået disse fejl og misforståelser, bliver gjort bekendt med samlingen. Jeg formoder, at den er blevet til af rent pædagogiske grunde, og det er jo en god pædagogisk regel, at den, der har begået en fejl, bliver gjort opmærksom på fejlen for derigennem at kunne forbedre sig. Skulle samlingen mod forventning være opbygget af andre årsager, er man derimod lige ved at finde den lidt skadelig, i hvert fald for samlerne, der da kunne have anvendt tiden bedre. Ole Arne Sejersen kunne for eksempel have anvendt den til at følge en opfordring til at skrive i „Kosmorama“, som han for fem år siden gennem fælles bekendte modtog fra mig.

Jørgen Stegelmann.

En oplysning: Alle skribenter baserer deres indledninger på mindst ét gennemsyn af den samme kopi, som vises for medlemmerne, højst to uger før filmen vises i serierne.

PS. Anders Bodelsen har fået kopi af Gorm

og Ole Arne Sejersens brev og har svaret direkte.

I. M.

Kære Sejersen Bros.,

Vi går naturligvis let hen over bemærkningen om, at vi ikke skulle have set filmene. Den er for billig i al almindelighed – men, måske kan man sige, at den følger hovedlinien i resten af brevet: mangel på eftertanke. Når vi nu har overstået fornærmelserne, som stadig synes at skulle være hovedbestanddelen i enhver form for debat i Danmark, kan vi gå over til argumentationen. Vedr. mikrofonens placering i „The Front Page“: Det væsentlige for mig har været, at mikrofonen var placeret midt over bordet for at muliggøre den omtalte kamerabevægelse. Hvis De mener, at den var placeret *under* bordet, kan der måske komme en diskussion ud af det. Under en af køreturene kom der imidlertid en lampelignende genstand til syne – det kan have været mikrofonen, der smuttede med, men jeg foretrækker at tro, at den har været camoufleret som lampe for alle eventualiteters skyld. Det var en udbredt praksis på den tid. Ib Monty, som så filmen sammen med mig, gjorde ingen indsigelser mod denne observering. At De så ikke har set tingen, tja, måske har billedet stået en anelse for højt på lærredet, da De så filmen.

I „Asfaltjunglen“ er jeg igen „på glatis“, som De så rammende udtrykker det. Jeg beklager. Vigtigere er det dog for mig at vide, om citatet er så forkert, at det har ført til en fejlagtig tolkning af den? Mener De det?

Endelig „Udenrigskorrespondenten“: I mit referat af handlingsgangen i samme indledning hedder det bl. a.: „Senere er Haverstock til stede, da Van Meer ankommer til et møde“. Det refererer til den kritiserede sekvens. Måske har jeg ellers svært ved at „erindre en ganske simpel handlingsgang“, men De har i hvert fald det største mas med at læse indenad. Og igen: Hvad er det væsentlige i scenen; hvad er det, jeg vil fremhæve i Hitchcocks billede? Jeg tror i øvrigt, at jeg har misforstået en senere del af samme sekvens, og den udbydes hermed til en lidt mere velfunderet kritik.

Hvordan fordeler De egentlig arbejdet? Hvem af Dem følger med med fingeren i indledningen, og hvem får lov at se filmen? Prøv at læse indledningen i fred og ro, det giver det største udbytte, og måske kan vi komme frem til at diskutere fortolkninger og analyser i stedet for kommafæl.

Poul Malmkjær.